

PUDASJÄRVI

Parsiaismaa

Rautakautisen löytöpaikan koekaivaus ja kartoitus 13–17.6.2016

ARKEOLOGIA

Ville Hakamäki

2016

Tiivistelmä

Oulun yliopiston arkeologian oppiaine suoritti viikon mittaisen koekaivauksen Pudasjärven Parsiaismaan rautakautisella löytöpaikalla kesäkuussa 2016. Alueelta on 1800-luvun loppupuolella löytynyt joukko myöhäiselle rautakaudelle ajoittuvia esineitä, mutta vaikka kyseessä on yksi Pohjois-Pohjanmaan huomattavimpia myöhäisrautakautisia löytökokonaisuuksia, ei kohdetta ole muutamaa tarkastuskäyntiä lukuun ottamatta havainnoitu arkeologisesti. Tutkimuksella pyrittiin paitsi selvittämään onko alueelta löydettävissä esineistöön liitettäviä kerroksia myös havainnoimaan paikalta tunnettujen maanpäällisten ilmiöiden luonnetta, ikää ja levintää. Tutkimuksen kuluessa alueelta dokumentoitiin kuusi kuoppajäännöstä, joista yksi tutkittiin kaivauksin. Tämä ympäriltä havaittiin selvä kulttuurikerros sekä löytöinä palanutta luuta, pii-iskoksia sekä ilmeisesti veneeseen kuuluneita nauvoja. Palaneesta luusta on teetetty yksi ajoitus ja tämän perusteella kulttuurikerros ajoittuu todennäköisimmin 1300 ja 1400-lukujen taitteeseen. Kaivausalueen vallitsevana ilmiönä toiminut kuoppajäännös puolestaan osoittautui matalaksi ja kivillä täytetyksi, eikä sen funktiota tai ikää ollut mahdollista selvittää yksiselitteisesti. Mahdollisesti kyseessä on vanhempaan kulttuurikerrokseen kaivettu myöhempi häiriö.

SISÄLLYSLUETTELO

ARKISTO- JA REKISTERITIEDOT	1
KARTTAOTTEET.....	2
JOHDANTO	5
1. KOHDEKUVAUS.....	7
1.1. Sijainti ja ympäristö	7
1.2. Aikaisemmat löydöt ja tutkimushistoria	8
1.3. Pudasjärven rautakautinen asutus ja kohteen arkeologinen lähiympäristö	9
2. TUTKIMUS- JA DOKUMENTAATIOMENETELMÄT	13
3. TUTKIMUKSEN KULKU JA HAVAINNOT.....	14
3.1. Alueen kartoitus	15
3.1.1. Painanne 1.....	15
3.1.2. Painanne 2.....	16
3.1.3. Painanne 3.....	16
3.1.4. Painanteet 3–6.....	16
3.2. Kaivausalue 1.....	18
3.3. Koeruutu 1.....	22
4. JOHTOPÄÄTÖKSET	23
5. BIBLIOGRAFIA.....	24
6. KARTTALUETTELO	25
10. KUVALUETTELO.....	26
11. KARTAT.....	27

ARKISTO- JA REKISTERITIEDOT

Kunta:	Pudasjärvi
Tutkimusalue:	Parsiaismaa, 615010025
Tutkimuksen laatu:	Kaivaus, kartoitus
Kohteen ajoitus:	Esihistoriallinen
Kohteen tyyppi:	Maarakenteet, löytöpaikka
Koordinaatit:	x=7258013, y=462033, z=96
Maanomistaja:	Lahdenperä, Hannu Ilmari/ Lahdenperä, Marja Annikki
Tutkimuslaitos:	Oulun yliopiston arkeologian oppiaine
Tutkimuslupa:	MV/57/05.04.01.02/2016
Kaivauksen johtaja:	Ville Hakamäki, FM
Kenttätyöaika:	13.–17.6. 2016
Tutkitun alueen laajuus:	10,5 m ²
Tutkimuksen kustantaja:	Koneen säätö
Löydöt:	KM 40951:1–63
Kuvat (digi):	38 kuvaa (säilytyspaikka: Oulun yliopiston arkeologian laboratorio)
Aiemmat tutkimukset:	Erä-Esko 1971, tarkastus Sarkkinen 1998, inventointi
Aiemmat löydöt:	KM 2432:1-4
Raportin sivumäärä:	31
Alkuperäisen raportin säilytyspaikka:	Oulun yliopiston arkeologian laboratorio

Kannen kuva: V. Hakamäki.

Karttaotteet

Johdanto

Oulun yliopiston arkeologian oppiaine suoritti viikon mittaisen koetutkimuksen Pudasjärven Parsiaismaan muinaisjäännöskohteella kesällä 2016. Alueelta on 1800-luvun lopulla löytynyt joukko myöhäiselle rautakaudelle ajoittuvia esineitä joiden arkeologinen konteksti on kuitenkin pysytellyt tähän saakka tuntemattomana, sillä muutamaa tarkastuskäyntiä lukuun ottamatta muinaistieteellisiä tutkimuksia ei ole toteutettu. Tämä on valitettavaa sillä pääasiallisesti erilaisista aseista koostuva Parsiaismaan löytö muodostaa yhden Pohjois-Pohjanmaan edustavimmista myöhäisrautakautisista löytökokonaisuuksista. Mielenkiintoisen esineistön lisäksi alueelta on tarkastuskäyntien yhteydessä paikannettu myös kuoppajäännöksiä, joita ei kuitenkaan ole ylimalkaisia luonnehdintoja lukuun ottamatta dokumentoitu tai kartoitettu. Tätä taustaa vasten kesän 2016 tutkimuksen tavoitteeksi asetettiin alueelta löydetyn rautakautisen esineistön sitominen kontekstiin paikantamalla niihin liittyviä kulttuurikerroksia tai muita ajallisesti esineistöön yhteydessä olevia ilmiöitä tai löytöjä. Lisäksi tutkimuksen tavoitteisiin luettiin aiemmin tehtyjen tarkastuskäyntien yhteydessä havaittujen maanpäällisten ilmiöiden kartoittaminen.

Tutkimus toteutettiin aikavälillä 13.–17.6.2016 osana Koneen säätiön rahoittamaa ja Oulun yliopiston arkeologian oppiaineessa toimivaa tutkimushanketta ”*Yhteisöjen keskinäinen yhteistyö- ja riippuvuusuhde sosiaalisena ilmiönä. Sisämaa ja rannikko Pohjois-Suomen rautakauden löytöjen ja kohteiden valossa*”. Tutkimusalueelle siirryttiin päivittäin AVIS -autovuokraamosta vuokratulla minibussilla. Kaivauksen työvälineistö, tutkimusinfrastruktuuri sekä konservointipalvelut järjestettiin Oulun yliopiston arkeologian oppiaineen puolesta, jonka laboratoriotiloissa myös löytöjen käsittely ja säilyttäminen tapahtuivat. Myös jälkityöt suoritettiin Oulun yliopiston arkeologian laboratoriossa osana vuoden 2016 arkeologian opetusta. Kenttätöihin osallistui kaiken kaikkiaan 9 henkilöä. Kaivausten johtajan toimi Oulun yliopiston arkeologian oppiaineen tohtorikoulutettava FM Ville Hakamäki, jonka vireillä olevaan väistökirjatutkimukseen aihe temaattisesti kuului. Tutkimusavustaja toimi niin ikään arkeologian oppiaineen tohtorikoulutettava FM Mirette Modarres-Sadeghi, joka avusti myös jälkityövaiheessa. Kaivajina toimivat arkeologian opiskelijat Marita Ruotsalainen,

Marisa Kuusisto Joni-Pekka Karjalainen. Lisäksi kaivauksella vaihtelevina aikoina vapaaehtoisina työskentelivät arkeologian opiskelijat Rober Fält, Noora Perälä, Janni Tasanko ja Markus Kaakinen. Lisäksi sekä tutkimuksen esi- että jälkityövaiheessa apuaan tarjosi myös Oulun yliopiston arkeologian oppiaineen tohtorikoulutettava FM Aki Hakonen.

Oulussa, 30.12.2016

FM Ville Hakamäki, kaivauksen johtaja

1. Kohdekuvaus

1.1. Sijainti ja ympäristö

Parsiaismaan (joskus myös Parsiaisenmaa) kohde sijaitsee Pudasjärven kunnan länsiosassa olevan, noin 0,3 neliökilometrin laajuisen Säynäjärven pohjoislaidalla. Muinaisjäännös on nimetty sen koillispuolella levittäytyvän kankaan mukaan, joskin ilmeisesti Parsiaismaa on alueesta laajemmin käytettävä yleisnimitys. Maastokartalla alue on huomioitu ”lappalaishauta” -merkinnällä. Kohde sijaitsee ainoastaan kilometrin päässä Pudasjärven ja Oulun välisestä kuntarajasta. Kohteelta itään sijaitsevalle Pudasjärven kirkonkylälle on Parsiaismaalta linnuntietä matkaa noin 33 ja lounaassa olevaan Oulun kaupunkiin noin 57 kilometriä. Kohde on tavoitettavissa seututietä 849 pitkin, josta poikkeava Venkaantie johtaa noin 10 kilometrin jälkeen Säynäjärven pohjoispuolelle johtavalle vanhalle tieuralle, josta Mika Sarkkinen¹ käyttää tarkastuskertomuksessaan nimitystä Mäntylän tie. Tämä tieosuus johtaa kohteen välittömään läheisyyteen, josta käveltäväksi jää muutamia kymmeniä metrejä. Alue on pääasiallisesti asumaton ja muutamat järven pohjoispuolella olevat talot toimivat lähinnä kesäasuntoina. Näistä lähin on noin 100 metriä itään sijaitseva ja peruskartalle nimellä ”Peippola” merkitty tila, jonka pihamaalle myös kohteelle johtava tie päättyy.

Kyseessä on laajahko muinaisjäännöskokonaisuus, joka levittäytyy itä-länsi -suuntaisesti hieman alle sadan metrin levyiselle alueelle Säynäjärven pohjoispuolisella ja jyrkästi järveä kohti laskevalla kankaalla. Alueella on nähtävissä runsaasti erilaisia painanteita, kuoppia ja kumpuja, joista osa erottuu varsin heikosti aluskasvillisuudesta osan ollessa selväpiirteisempiä. Painanteen ovat vaihtelevan kokoisia ja osassa niistä on myös nähtävissä jonkinasteiset reunavallit. Lisäksi kankaan itäpäässä, lähellä Peippolan tilaa, on löydettävissä muutamia kuoppia, jotka ovat kooltaan hieman pienempiä ja huomattavasti syvempiä. Alueen maanpäällisiä havaintoja tarkastellaan lähemmin kertomuksen luvussa 3.1.

---

¹ 1998, 64.

Alueen vallitseva metsätyyppi on määriteltävissä lähinnä mäntykankaaksi, joskin paikalla kasvaa myös jonkin verran vanhoja kuusia ja koivuja. Aluskasvillisuus on varsin runsasta ja koostuu pääasiallisesti mustikasta, puolukasta, kanervasta, erilaisten lehtipuiden taimista sekä muusta kangasmetsälle tyypillisestä kasvustosta joskin lähemmäs järveä kuljettaessa maasto muuttuu kosteikoksi. Kohteen länsipuolella on joitain vuosia sitten toteutettu hakkuutöitä, mutta tämä ei kuitenkaan näytä vahingoittaneen kohdetta. Hakkuita on suoritettu myös kohteen ja Mäntylän tien välisellä alueella, joskin näiden yhteydessä istutettu taimikko on jo kohtalaisen varttunut. Kohde ei myöskään näytä kärsineen minkäänlaisen viimeaikaisen rakennustoiminnan seurauksena, sillä maastossa ei ole nähtävissä merkkejä moderneista toimista, eikä asutusta ole myöskään merkitty saatavilla oleviin vanhoihin karttoihin.

1.2. Aiemmat löydöt ja tutkimushistoria

Ensimmäiset ja toistaiseksi varmat viitteet Parsiaismaan alueen esihistoriallisesta käytöstä on saatu kesällä 1885, jolloin löytäjäksi mainittu paikallinen torpanpoika Johan Jaakonpoika Mertala kaivoi hiekkaisesta kankaasta esiin joukon myöhäiselle rautakaudelle kuuluvaa esineistöä. Esineet on toimitettu silloiselle Muinaistieteelliselle toimistolle, jossa ne on luetteloitu Kansallismuseon kokoelmiin päänumerolla KM 2432. Vuonna 1886 luetteloitu esineistö pitää sisällään rautaisen silmäkirveen (-:1), hopeakoristeisen varsiputkellisen keihäänkärjen (-:2), pitkäteräisen väkipuukon (-:3), suurikokoisen nuolenkärjen (-:4) sekä pronssista valmistetun ja ilmeisesti vyöhön kuuluneen helan sekä siihen kuuluvan renkaan (-:5). Arkeologi Matti Huurre (1983:393) on luonnehtinut löytökokonaisuutta Pohjois-Pohjanmaan ja Lapin esihistoriaa käsittelevässä teoksessaan ja Huurteen mukaan kyseessä saattaa olla yhdelle miehelle kuulunut hautapaikka, jonka esineistö on tyypiltään itäistä ja ajoitukseltaan lähinnä 1100-luvulle kuuluvaa.²

Huomattavuudestaan huolimatta Parsiaismaa on pysytellyt valitettavan huonosti tunnettuna. Alueelta paikannettujen esineiden löytöpaikkaa, -olosuhteita tai arkeologista kontekstia ei varmuudella tiedetä eikä paikalla ole ennen vuotta 2016

---

² Huurre 1983:393.

tehty arkeologisia kaivaustutkimuksia. Ylipäätään kohteen arkeologinen tutkimushistoria on varsin lyhyt ja käsittää tässä käsiteltävän koekaivauksen lisäksi ainoastaan kaksi tarkastuskäyntiä. Näistä ensimmäinen toteutettiin arkeologi Aarni Erä-Eskon toimesta 6.8.1979. Tarkastuskertomuksessaan Erä-Esko³ toteaa 1800-luvulla kokoelmiin saatujen esineiden löytötiedot paikkansa pitäviksi ja, että paikalla on nähtävissä ”useita kuoppia ja ehkä myös rakennuksenpohja”. Tarkastushavaintojen sekä kohteen sijainnin perusteella Erä-Esko määrittelee kohteen ”lappalaiskalmistoksi” johon on saattanut kuulua myös asuinpaikka.

Pohjois-Pohjanmaan museon arkeologi Mika Sarkkinen vieraili kohteella Pohjois-Pohjanmaan liiton, Pohjois-Pohjanmaan museon sekä Museoviraston yhteistyönä toteutetun Pudasjärven kunnan inventoinnin yhteydessä 6.10.1998. Kertomuksessaan Sarkkinen⁴ luonnehtii kohdetta seuraavasti:

”Paikalta tavattiin ainakin puolentusinaa pyöreähköä kuopannetta, joiden halkaisija on noin 1,5 metriä sekä ainakin yksi soikea, pitkänomainen kuopanne. Kuoppien syvyys on enimmillään noin 50 cm. Kuopat sijaitsevat noin 50 x 50 alalla epäsäännöllisin välein. Alueella voi olla kuoppia enemmänkin, mutta runsas aluskasvillisuus ja kankaan luontainen (?) epätasaisuus hankaloittivat niiden hahmottamista. Kuopat ovat vastaavia kuin Pudasjärvellä yleensä lapin tai lappalaisten haudoiksi mainitut kuopat. Ainakin yhtä kuopista on kauan sitten kaivettu.”

Aiemmin Erä-Eskon havaitsemaa rakennuksen pohjaa ei vuoden 1998 tarkastuksen yhteydessä varmuudella tavattu, joskin hieman tämän kuvaamaa vastaava ja muista kohteen painanteista poikkeava soikea kuoppa havaittiin lähellä Mäntylän tietä.

1.3. Pudasjärven rautakautinen asutus ja kohteen arkeologinen lähiympäristö

Pudasjärven rautakautinen asutus näyttäytyy yhä varsin haasteellisena, sillä aikakaudesta kertovia kohteita ja löytöpaikkoja on tähän mennessä rekisteröity varsin vähän, eikä niihin kohdistuvia arkeologisia kenttätutkimuksia ole juuri toteutettu. Parsiaismaan löytöjen lisäksi rautakauteen liitettäviä havaintoja on paikannettu noin

---

³ 1979.

⁴ 1998, 64–65.

kymmenestä eri paikasta ja nämä ajoittuvat pääasiallisesti vuosien 800 ja 1300 j.kr. väliselle ajalle, siis myöhäiselle rautakaudelle (Kuva 1). Tätä edeltäviltä rautakauden periodeilta löytöjä ei tunneta, mikä puolestaan on linjassa Pohjoisen Suomen rautakauden yleisen kehityksen kanssa.⁵ Tarkasteltaessa rautakauden lopun aineiston maantieteellistä levintää, voidaan Parsiaismaan todeta olevan varsin erillään muista tämän aikakauden kohteista. Lähin rautakaudesta ja/tai varhaisesta keskiajasta kertova havainto, rautainen keihäänkärjen lehtiosa⁶, on rekisteröity noin kymmenen kilometrin päästä, Törmä -nimiseltä alueelta. Museovirastoon 1984 toimitetun esineen löytöpaikka on yhä tarkastamatta, joten yksityiskohtaisia huomioita sen arkeologisesta kontekstista ei voida tehdä. Ilmeisesti kyseessä saattaa olla myös varhaiseen historialliseen aikaan kuuluva löytö.

Parsiaismaan ja Törmän löytöpaikkojen ohella rautakauden liitettäviä havaintoja on tehty myös Pudasjärven kunnan lounaisosasta. Näistä huomattavin lienee noin 50 kilometriä kaakkoon sijaitseva Pitääminmaan⁷ myöhäisrautakautinen ja keskiaikainen löytöpaikka, josta saatuun kattavaan löytöaineistoon⁸ kuuluvat muun muassa rautainen putkikirves, veitsen teriä, pronssiheloja, rikkoutuneen metallastian kappaleita sekä kivikauteen ja historialliseen aikaan kuuluvaa aineistoa. Muut Ison Olvasjärven ympäristöstä tunnetut rautakautiset muinaisjäännökset lisäävät Pitääminmaan kiinnostavuutta, sillä esimerkiksi järven eteläpuolelta tunnetaan paitsi rautakaudelle kuuluva polttohauta myös siihen liittyvä asuinpaikka.⁹ Niin ikään mielenkiintoisia arkeologisia havaintoja on tehty myös Hetekylän itäpuolelta, noin 35 kilometriä Parsiaismaan kaakkoispuolelta olevalta Haaponiemen¹⁰ kohteelta. Alueella sijainneen ja sittemmin kuivatun Ison Vuormajärven pohjoisrannalla olevasta niemestä on löydetty kolme rautakaudelle ajoittuvaa puuesinettä.¹¹ Osin suo-ojituksen löytynyt esineistö koostuu koristetusta vakankannesta, suksesta sekä pulkan pohjasta. Kohde on tarkastettu ensimmäisen kerran 1800-luvun lopussa¹² ja seuraavan kerran

---

⁵ Esim. Huurre 1983, 324–350.

⁶ KM 34573.

⁷ Utajärvi, Pitääminmaa, (mj. tunnus: 1000023379).

⁸ KM 39817:1–41

⁹ Hakamäki 2016.

¹⁰ Pudasjärvi, Haaponiemi (615040028)

¹¹ KM 3487: 9, 12; KM 3638.

¹² Sarkkinen 1998, 69–70.

vasta 1998¹³, mutta kummankaan tarkastuskäynnin yhteydessä mitään löytöä valottavaa ei ole havaittu. Alueelta tunnetaan myös kivikauteen viittaavaa aineistoa.

Tämän lisäksi rautakautisia löytöjä on paikannettu myös kunnan keski- ja kaakkoisosasta. Jongunjärven rannalta, noin 50 kilometrin päässä Parsiaismaan itäpuolelta on vuonna 1987 paikannettu irtolöytönä hevosenkenkäsolki.¹⁴ Solki on löydetty maatöiden yhteydessä ja löytöpaikka tarkastettu sekä Markku Torvisen¹⁵ että Mika Sarkkisen¹⁶ toimesta kuitenkin havaitsematta mitään kiinteään rautakauden muinaisjäännökseen viittaavaa. Kyseessä on mahdollisesti myöhemmän asutuksen tuhoama hautapaikka.¹⁷ Tästä noin 15 kilometriä itään on löydetty väistimensä yläpuolelta katkennut 900–1000-luvuille kuuluvan miekan kahvaosa. Esine on löydetty jo 1800-luvun lopulla ja sen löytötiedot ovat jokseenkin ristiriitaiset. Toisaalta miekan kerrotaan löytyneen Kurjenkylän läpi virtaavasta Kurjenkoskesta, toisaalta huomattavasti yleisemmin kunnan alueella olevan järven pohjasta.¹⁸ Näiden lisäksi Pudasjärven kirkonkylän itäpuolella sijaitsevan Kivarijärven länsipäädystä on löydetty myöhäiselle rautakaudelle ajoittuva fransiskaa muistuttava silmäkirves sekä keihään kärki¹⁹. Kohdenimellä Törrö Navettapelto²⁰ rekisteröityä löytöpaikkaa on havainnointu arkeologisesti kolmeen eri otteeseen vuosina 1982²¹, 1998²² sekä 2004²³ ja vaikeivät nämä tarkastus- ja inventointivierailut olekaan juuri valottaneet löytöjen luonnetta, kertonevat esineet kuitenkin mieluummin kiinteästä, joskin todennäköisesti tuhoutuneesta, muinaisjäännöksestä, kuin irtolöydöstä.

Muita Pudasjärveltä löydettyjä ja todennäköisesti rautakauden lopulle ajoittuvia esinelöytöjä ovat Pintamojärven ympäristöstä paikannettu, mutta löytötiedoiltaan epämääräinen silmäkirves²⁴, joka on luetteloitu Pohjois-Pohjanmaan museon

---

¹³ Appelgren 1898.

¹⁴ KM 23803.

¹⁵ 1988.

¹⁶ 1998, 145–146.

¹⁷ Torvinen 1988.

¹⁸ Snellman 1887: 42

¹⁹ KM 3296:7.

²⁰ Pudasjärvi, Törrö Navettapelto (1000009487).

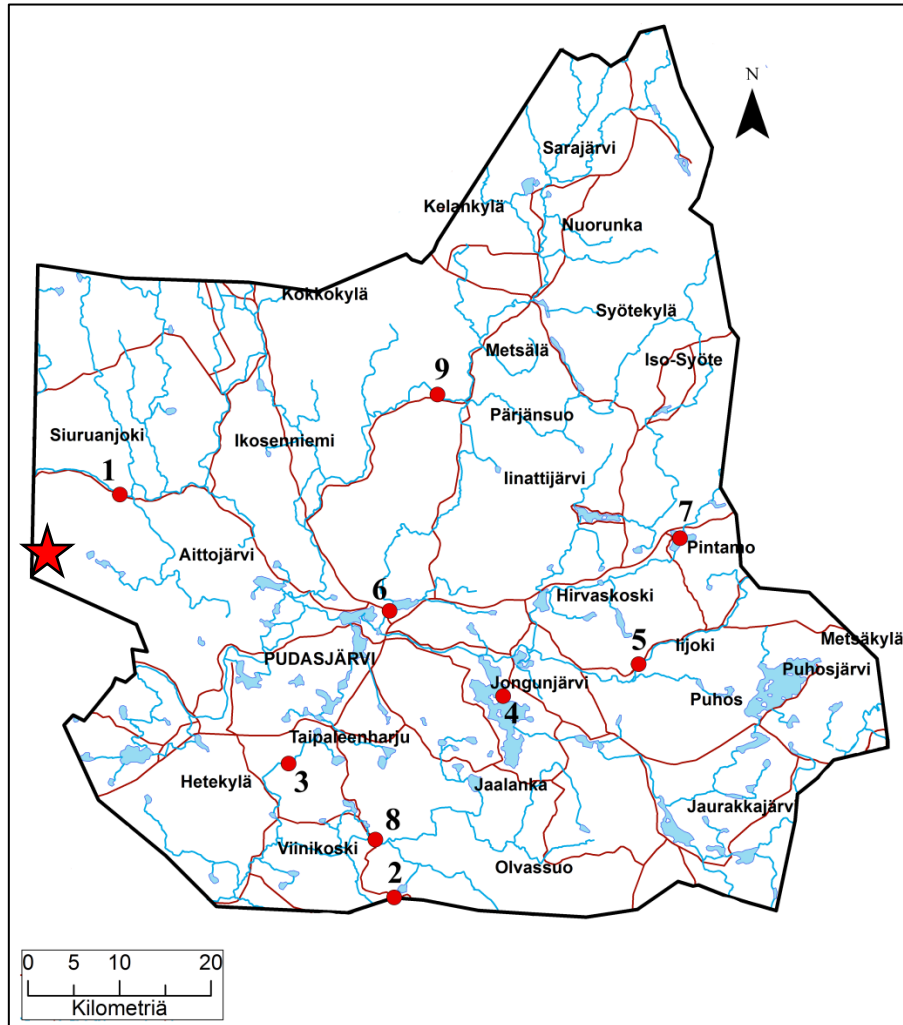
²¹ Torvinen 1982, 16.

²² Sarkkinen 1998, 67–68.

²³ Joona 2004, 4–5.

²⁴ PPM 251.

kokoelmiin, sekä kaksi Pudasjärven museon kokoelmissa olevaa nuolenkärkeä²⁵. Näistä toinen on löydetty Viinikosken kylän Seulajärven eteläpuolelta ja toinen Pudasjärven pohjoisosassa olevan Nuorittajoen etelärannalta.²⁶

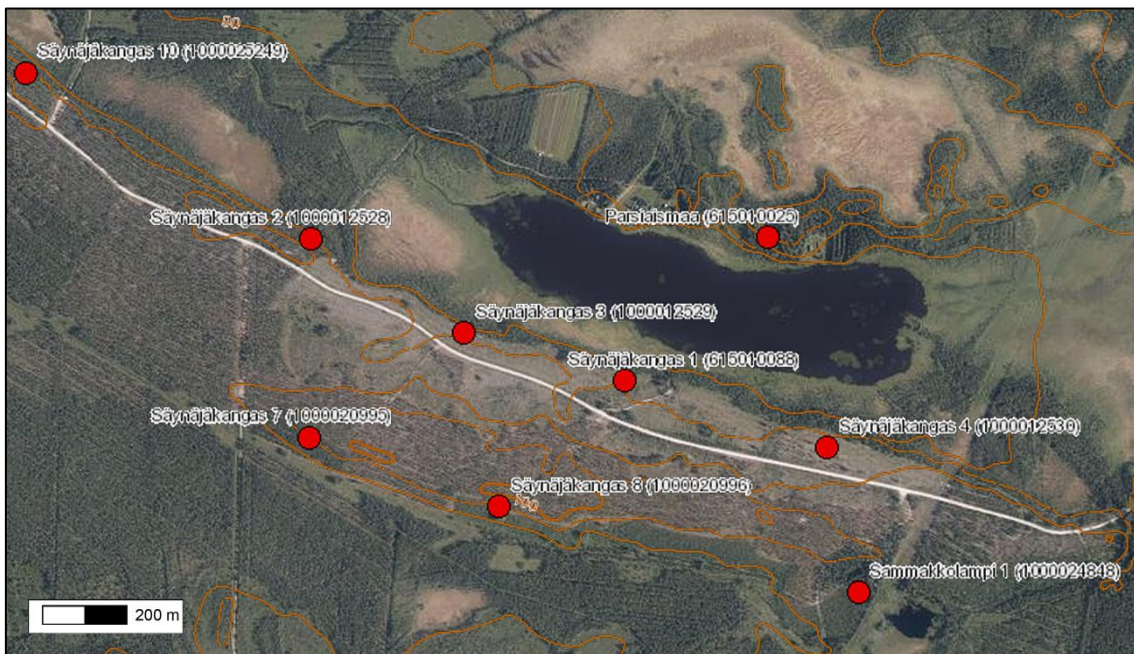
Kuva 1. Pudasjärven rautakautisten kohteiden ja löytöpaikkojen levintä Parsiaismaan (merkitty tähdellä) lisäksi. 1. Törmä, 2. Pitääminmaa, 3. Haaponiemi, 4. Piiraa, 5. Kurenkoski, 6. Törrö Navettapelto, 7. Pintamojärvi, 8. Keinänen, 9. Kuusiniemi. Karttapohja © Maanmittauslaitos 2016.

Vaikka Parsiaismaan alue näyttäyty edellä esitettyjen rautakautisten kohteiden valossa varsin autiolta, tunnetaan Säynäjärven ympäriltä ja sen eteläpuolelle levittäytyvältä Säynäjäkankaalta jonkin verran sekä vanhempia että nuorempia muinaisjäänöksiä (Kuva 2). Näistä suurimman osuuden muodostavat kivikautisiksi

²⁵ PudM 1317; PudM 2046.

²⁶ Sarkkinen 1998, 180–181, 220–221.

määritellyt asuinpaikat ja irtolöydöt²⁷, joita tunnetaan erityisesti järven eteläpuolelta, mutta lähialueelta on rekisteröity myös kaksi historiallisella ajalla kuuluvaa tervahautaa.²⁸

Kuva 2. Tunnetut muinaisjäännökset Säynäjärven ympäristössä. Ortokuva © Maanmittauslaitos 2016.

2. Tutkimus- ja dokumentaatiomenetelmät

Parsiaismaan kaivaus toteutettiin teknisenä tasokaivauksena pääasiallisesti viiden senttimetrin paksuisina kerroksina. Pääasiallisina työvälineinä käytettiin kaivauslastoja, mutta erityisesti kaivauksen loppupuolella aikaresurssien huetessa maata poistettiin myös lapioin. Kaivausalueen avaaminen toteutettiin niin ikään lapioin, sillä pintamaa ja sammal saatiin näin irrotettua siisteinä mattoina. Irrotettu sammal tarkastettiin Garretin Pro pointer metallinilmaisimella, jolla pyrittiin havaitsemaan sammalen ja juurten sekaan mahdollisesti tarttuneet pienet metallilöydöt. Löytöjen talteen saantia parannettiin myös seulomalla alueelta poistettu maa-aines. Kaivauksen päätteeksi kaivausalue peitettiin ja maisemoitiin asettelemalla irrotetut sammalmatot takaisin paikoilleen. Kaivauksen aikana suoritettiin myös kattavasti erilaisia mittaus- ja

²⁷ Pudasjärvi, Säynäjäkangas 1–4 (615010088, 1000012528, 1000012529, 1000012530), Pudasjärvi, Säynäjäkangas 7–8 (1000020995, 1000020996), Oulu, Säynäjäkangas 9–10 (1000025269, 1000025249).

²⁸ Pudasjärvi, Säynäjäkangas 4 (1000012530), Pudasjärvi, Sammakkolampi 1 (1000024848).

kartoitustoimenpiteitä, jotka käsittivät löytöjen paikkatiedon tallettamisen, kaivausalueen dokumentoinnin sekä kohteen ja sen topografian kartoittamisen. Kaikki mittaukset tehtiin Oulun yliopiston arkeologian oppiaineen takymetrillä, jonka asemointia varten maastoon mitattiin kaiken kaikkiaan kuusi kiintopistettä. Kiintopisteet mitattiin RTK-GPS -laitteella noin viikko ennen kaivauksen alkua ja merkittiin yhtä lukuun ottamatta puisilla paaluilla. Maastoon mitattujen kiintopisteiden koordinaatit ovat nähtävissä taulukossa 1.

KP	x	y	z
10000	7258023,062	462013,605	96,404
10001	7257996,087	462060,854	96,339
10002	7257975,920	462054,330	95,311
10003	7257962,677	462057,969	93,322
10004	7258025,548	462039,082	96,336
10005 (merkitty kiveen tussilla)	7258030,650	461979,045	94,323

Taulukko 1. Maastoon mitatut kiintopisteet (KP) ja niiden koordinaatit.

Kaivauksen aikana esille tulleet löydöt otettiin talteen vaadittavia kenttäkonservointimenetelmiä käyttäen. Palaneet luut ja sekä pii-iskokset kerättiin pieniin *minigrip* -pusseihin, jotka varustettiin kyseisen löydön paikkatietoon viittaavalla pistenumeraalilla. Metallilöydöt puolestaan käärittiin kostutettuun ja hapottomaan paperiin ja talletettiin pieniin rasioihin. Erityistoimenpiteitä vaativien esinelöytöjen säilytys tapahtui Oulun yliopiston arkeologian laboratoriossa, jossa myös niiden luettelointi ja konservointi tapahtuivat. Konservoinnista vastasi arkeologian laboratorion konservaattori Jari Heinonen.

3. Tutkimuksen kulku ja havainnot

Kaivauksen kuluessa alueelle avattiin pinta-alaltaan 9,5 neliometriä oleva kaivausalue (tästä eteenpäin kaivausalue 1) sekä yksi yhden neliometrin laajuinen koeruutu (koeruutu 1). Alueiden sijoittamisessa kiinnitettiin ensisijaisesti huomiota kohteella nähtävissä olleisiin maanpäällisiin ilmiöihin, sillä 1800-luvun loppupuolella löytyneen rautakautisen esineistön tarkkaa löytöpaikkaa ei tunneta. Lisäksi alueella suoritettiin yleiskartoitus, sillä tähän saakka yksityiskohtaista dokumentaatiota kohteen

topografiasta ja maanpäällisistä ilmiöistä ei ole toteutettu. Kartoituksessa kiinnitettiin huomiota erityisesti alueella nähtävissä olevien kuoppien ja painanteiden levintään ja muotoon liittyvän paikkatiedon tallettamiseen.

3.1. Alueen kartoitus

Sekä Erä-Eskon että Sarkkisen maininnat alueella olevista painanteista ja kuopista todettiin kartoituksessa jokseenkin paikkansa pitäviksi, vaikkakaan esimerkiksi Erä-Eskon mainitsemaa mahdollista asumuksen pohjaa tai Sarkkisen mainitsemaa kauan sitten kaivettua kuoppaa ei varmuudella pystytty paikantamaan. Kaiken kaikkiaan kankaan keskivaiheilta dokumentoitiin kuusi enemmän tai vähemmän selvää painannetta ja kuoppaa, joissa osassa oli myös nähtävissä varsin selviäpiirteiset ympärysvallit. Toisaalta hieman erilaisia kuoppia havaittiin myös alueen länsireunalla noin 70 metriä Peippolan tilan itäpuolella. Täällä havaitut kuopat olivat pinta-alaltaan pienempiä ja syvempiä kuin kankaan keskiosassa havaitut. Yksi näistä oli myös huomattavan jyrkkäreunainen ja saattaisi näin vastata Sarkkisen havaitsemaa pengottua kuoppaa. Lisäksi kohteen ja Mäntylän tien väliin istutetusta taimikosta paikannettiin yksi soikea kuoppa, joka voisi periaatteessa olla Erä-Eskon havaitsema asumuksen pohja.

Kartoitus toteutettiin takymetrillä, jonka operoiminen oli tiheähkössä metsikössä jokseenkin haasteellista. Näin ollen sekä alueen länsilaidalla olevat pienikokoisemmat kuopat sekä tien ja kohteen välisessä taimikossa havaittu soikea painannetta ei ollut mahdollista kartoittaa ko. tutkimuksen yhteydessä. Kaikki havaitut ilmiöt tarkastettiin metallinilmaisimella, mutta vain yhdessä (painanne 1) havaittiin selkeä metallisignaali. Seuraavassa esitellään lyhyesti kartoituksen kuluessa dokumentoidut kuopat ja painanteet (Kuva 3).

3.1.1. Painanne 1

Koordinaatit:

x=7258020,145, y=462002,855, z=94,686

Kyseessä on alueella havaittavista painanteista suurikokoisin ja selviäpiirteisin. Sijaintina puolesta painanne asettuu loivasti järveä kohti laskevalle rinteelle ollen näin

kankaan keskivaiheilla havaituista kuopista eteläisin. Havainnointihetkellä painanteen länsireunalla kasvoi suurikokoinen kuusi, jonka alimpia oksia jouduttiin tutkimuksen edetessä harventamaan. Kuopan halkaisijaksi voidaan määrittää noin 2,9 metriä muodoltaan se on lähinnä pyöreä.

3.1.2. Painanne 2

Koodinaatit:

$x=7258032,426$, $y=461996,832$, $z=95,251$

Muodoltaan lähinnä pyöreä painanne on löydettävissä noin 12 metriä pohjoisluoteeseen painanteelta 1. Painanne sijoittuu varsin tasaiseen kohtaan kankaan länsireunalle. Halkaisijaltaan noin 1,4 metriä olevassa painanteessa oli paikoitellen havaittavissa mahdollinen ympärysvalli, jonka paksuus lähentelee paikoitellen yhtä metriä.

3.1.3. Painanne 3

Koordinaatit:

$x=7258029,446$, $y=462024,646$, $z=96,475$

Painanteesta 1 noin 23 metriä koilliseen on havaittavissa jokseenkin painannetta 2 vastaava ilmiö. Kyseistä painannetta voitaneen niin ikään luonnehtia muodoltaan pyöreäksi ja sen pohjan halkaisija on noin 1,5 metriä. Myös tähän painanteeseen näyttäisi liittyvän mahdolliset ympärysvallit, joiden paksuus vastaa painanteen 2 reunoja. Painanne 3 on osittain aluskasvillisuuden peitossa, joten ilmiön havainnointimahdollisuudet olivat jokseenkin heikot.

3.1.4. Painanteet 4–6

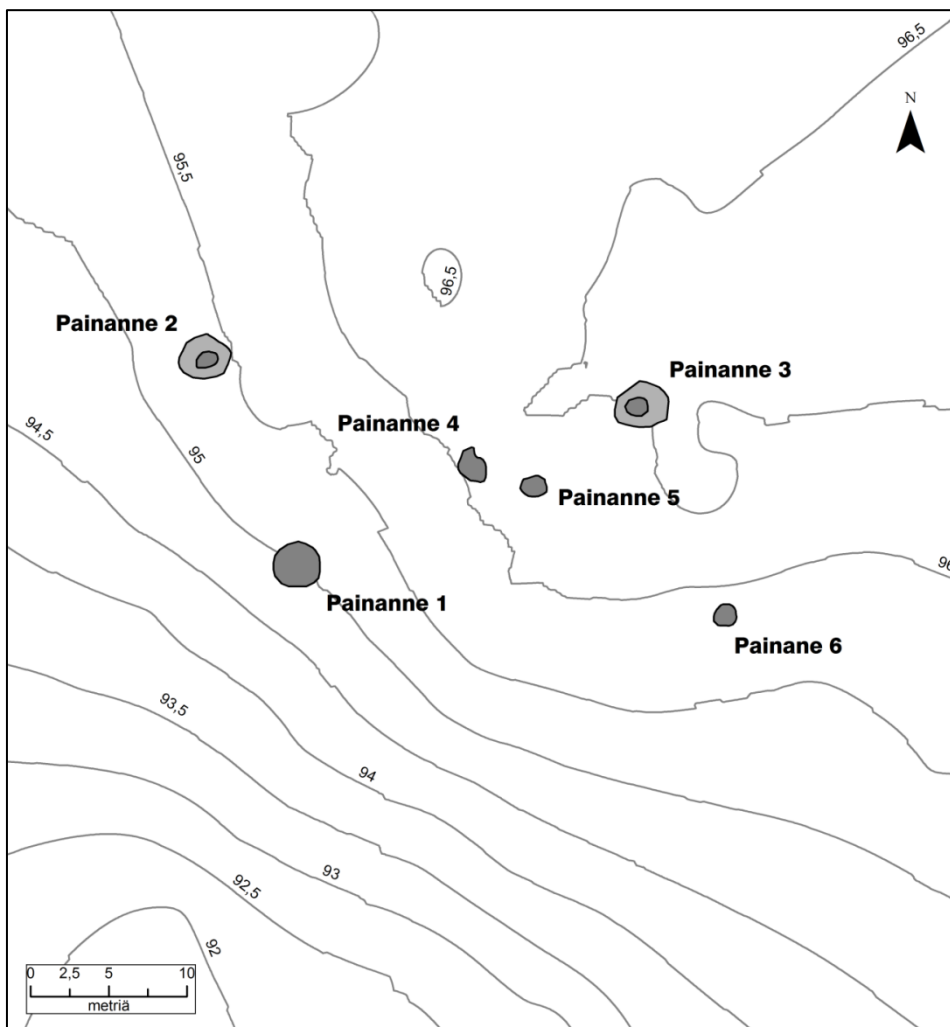
Koordinaatit:

$x=7258026,601$, $y=462014,032$, $z=96,429$

$x=7258024,799$, $y=462016,927$, $z=96,542$

$x=7258015,882$, $y=462030,168$, $z=95,733$

Yllä esitettyjen varsin selväpiirteisten painanteiden lisäksi alueella havaittiin myös jokseenkin epämääräisempiä, pienikokoisempia ja ympärysvallittomia kuopanteita, joiden liittymisestä alueen esihistorialliseen käyttöön ei voida olla täysin varmoja. Näistä ensimmäinen (painanne 4) on havaittavissa painanteiden 1 ja 3 välissä noin 11 metriä ensiksi mainitusta koilliseen. Tämä on muodoltaan soikeahko ja halkaisijaltaan noin 1,4 metriä. Painanne 5 on löydettävissä 2,5 metriä edellisen länsipuolelta ja se on muodoltaan pyöreähkö ja halkaisijaltaan noin 1,5 metriä. Halkaisijaltaan 1,3 metriä oleva painanne 6 puolestaan on hieman erillään muista alueella nähtävistä ilmiöistä. Kyseinen kuoppa sijaitsee noin 27 metriä painanteen 1 itäpuolella ja on muodoltaan lähinnä pyöreä.

Kuva 3. Kenttätöiden aikana kartoitetut maanpäälliset ilmiöt. Kuva: V. Hakamäki.

3.2. Kaivausalue 1

Alueen kulmakoordinaatit:

x=7258021, 408, y=462003, 685, z=95, 213

x=7258020, 792, y=462000, 442, z=94, 903

x=7258018, 61, y=462004, 201, z=95, 11

x=7258018, 083, y=462000, 913, z=94, 694

Kaivausalue 1 sijoitettiin Säynäjärveä kohti loivasti laskeutuvaan rinteeseen siten, että se kattoi kokonaisuudessaan kartoituksen yhteydessä dokumentoidun painanteen 1 (Kuva 4). Pintamaan poistamisen jälkeen alueella oli nähtävissä paitsi harmaana erottuva ja suurimman osan esiin saadusta tasosta kattava huuhtoutumiskerros myös sen keskivaiheille sijoittunut kivikeskittymä (Kuva 4). Kivet asettuivat maan pinnalle erottuneen painanteen pohjalle ja se koostui muutamasta halkaisijaltaan lähes puolimetrisestä lohkarresta sekä hieman suuremmasta joukosta pienempiä kiviä. Kivien seassa ei pintamaahan kuuluneiden juurten ja turpeen lisäksi ollut havaittavissa juurikaan maa-ainesta. Muodoltaan kivikeskittymä oli lähinnä soikea noudatellen näin ympäröivät kuopan reunoja. Halkaisijaltaan esiin saatu kuoppajäännös oli noin 1,4 metriä. Vaikka alueen maaperässä oli luontaisestikin varsin kivikkoinen ja kiviä havaittiin myös kaivausalueella, vaikuttivat kuopan pohjalla olleet lohkarret selvästi ihmisen paikalleen asettamilta.

Pintamaan poistamisen jälkeen esiin kaivetussa tasossa 1 todettiin kivien täyttämän kuopan ympäristössä likamaata, joka jatkui paikoitellen myös kaivausalueen profiileihin (Kuva 4). Erityisesti näin oli kaivausalueen pohjoisreunalla, jossa aluetta ei kuitenkaan ollut aikaresurssien puutteen vuoksi mahdollista laajentaa. Laadultaan likamaa oli lähinnä tumman harmaaksi värjäytynyttä ja nokista, mutta paikoitellen myös lähes mustia ja hiilensekaisia kohtia havaittiin. Kuopan pohjalla erottuva maaperä vaikutti puolestaan jossain määrin enemmän sekoittuneelta, eikä yhtä selviä likamaakerroksia voitu todeta, joskin suurin osa kuopan pohjasta oli tässä vaiheessa yhä kivikeskittymän peittämä.

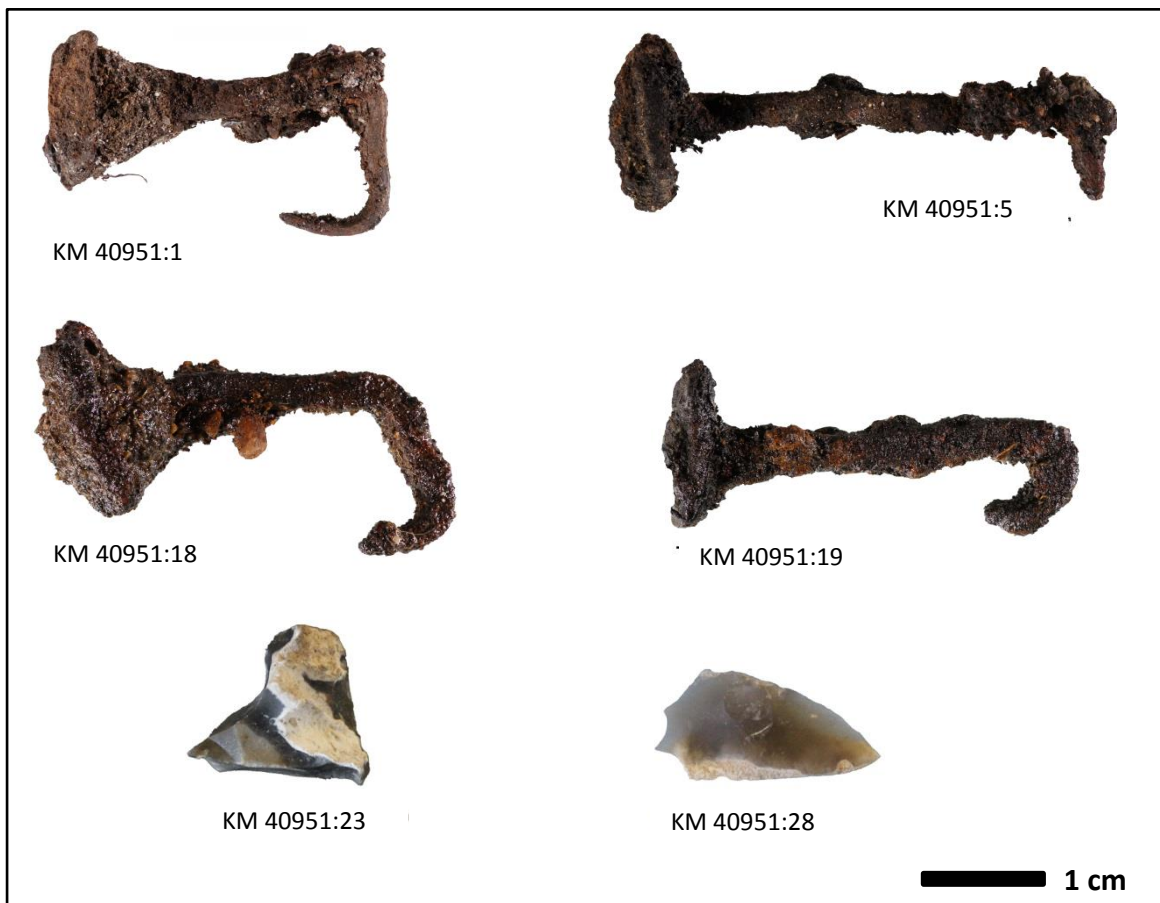

Kuva 4. Kaivausalue 1 kenttätöiden alkuvaiheessa. Yllä alue ennen toimenpiteitä ja maastoon rajattuna. Alla vasemmalla kaivausalue tasoon 1 kaivettuna ja oikealla alue tasossa 2. Kuvat: V. Hakamäki ja M. Modarres.

Kaiken kaikkiaan likamaakerrosta ei voida luonnehtia erityisen paksuksi ja osa siitä katosi jo toista kerrosta kaivettaessa noin 8 cm syvyydellä. Tässä vaiheessa likamaa myös rajautui yhä tiiviimmin kivien täyttämän kuopan ympärille muuttuen samalla hieman tummemmaksi. Näin ollen kaivausalueita katsottiin aiheelliseksi rajata pienemmäksi, kunnes muuttumaton pohjamaa saatiin esiin.

Tästä likamaakerroksesta tavattiin myös jonkin verran löytöjä, josta ensimmäiset saatiin talteen jo kerrosta yksi poistettaessa (Kuva 5). Löytöaineiston luonteessa on vain vähän variaatiota, eikä eri ryhmiä ole erotettavissa kuin kolme. Kenties odottamattomimman aineistokokonaisuuden kaivausalueella 1 muodostivat erilaiset ruostuneet rautanaulan kappaleet, joita talletettiin kaikkiaan 22 kappaletta. Aineistoon kuuluu niin kokonaisia nauvoja kuin kantoja tai varren kappaleita, joista kokonaisten

määrä on selvästi suurempi. Yhteisenä nimittäjänä näillä kaikilla on lyhyt pituus ja varren taipuneisuus, ns. kotkaaminen. Tämä viittaa siihen, että nauvoja on mahdollisesti käytetty veneessä tai jossain muussa vesikulkuvälineessä. Nauvojen lisäksi huomattavan löytöryhmän muodostavat erilaiset palaneen luun kappaleet, mutta koska niiden kokonaispaino nousee vain noin yhdeksään grammaan, ei erityisen suurista määristä voida puhua. Suurin osa luista on varsin pieniä ja vaikei kattavaa luuanalyysiä ole vielä tehty, on yksi suurempi fragmentti (KM 40951:39) identifioitu suurikokoisen nisäkkään kylkiluun kappaleeksi.²⁹ Kyseinen kappale on ajoitettu Upsalan yliopiston ajoituslaboratoriossa ja analyysin perusteella kylkiluun fragmentti voidaan sijoittaa rautakauden lopun ja keskiajan alun paikkeille (Ua-54846: 454±23 BP, AD 1390–1430). Edellä mainittujen lisäksi alueelta saatiin talteen kuusi kappaletta piiskoksia, jotka ovat ilmeisesti alun perin kuuluneet tuluskiveen.

Kuva 5. Kaivausalueen 1 löytöjä. Kuvat: Laura Hirvonen.

²⁹ Fragmentin on tunnistanut osteoarkeologi FT Anna-Kaisa Salmi.

Löytöjen levintää tarkasteltaessa voidaan aineiston sijoittumisessa hahmottaa selkeä painottuminen kaivausalueen etelä- ja itäreunoille. Naulojen levintä kattoi erityisesti alueen keskellä tavatun kivikeskittymän itä- ja koillisreunat kuitenkin siten, ettei ainuttakaan kokonaista tai fragmentaarista naulaa paikannettu kuoppailmiön sisäpuolelta. Jonkin verran nauvoja ja niiden kappaleita löydettiin myös kaivausalueen etelälaidalla olevasta likamaasta. Palanutta luuta puolestaan talletettiin kahdesta eri keskittymästä kaivausalueen eteläreunalta ja toisaalta alueen keskellä olleen kuopan itälaidalta. Ainoastaan yksi luun kappale paikannettiin selkeästi kuopan sisäpuolelta. Myös pii-iskoksia tavattiin pääasiallisesti kuoppaa ympäröivän likamaan alueelta. Kaivausalueen 1 löytöjen levintää kuvastavat kartat on esitetty raportin lopussa (Kartat 3–5).

Lukumäärältään vähäistä löytöaineistoa lukuun ottamatta havainnot kaivausalueella jäivät varsin epämääräisiksi. Alueen keskellä olleen kuopan pohjalle kasatut kivet poistettiin yksitellen, eikä niiden sijoittumisessa ollut havaittavissa selkeää rakenteellisuutta. Sen sijaan kivien alta esiin tullut kuopan pohja osoittautui maainekseltaan jokseenkin sekoittuneelta ja paikoitellen näkyvässä oli myös täysin puhtaalta vaikuttavaa karkeaa soraa. Muutamaa pii-iskosta lukuun ottamatta kivikeskittymän alta ei tehty löytöjä ja otettaessa huomioon pohjan sekoittuneisuus, vaikuttaa mahdolliselta, että nämä ovat alun perin peräisin kuoppaa ympäröivästä likamaakerroksesta. Tutkimuksen loppupuolella kivikeskittymän alapuolista maata kaivettiin vielä lapioilla ja tämän tuloksena esiin saatiin kellertävä sora, jossa ei ollut nähtävissä ihmistoiminnan aiheuttamia maaperän häiriöitä. Näin ollen kaivaus katsottiin tältä osin aiheelliseksi päättää.

Kuva 6. Kaivausalue 1 tasossa 5. Kyseisen työvaiheen jälkeen alue tutkittiin loppuun lapioin.

Kuva: V. Hakamäki

3.3. Koeruutu 1

Alueen kulmakoordinaatit:

x=7258037,318, y=462004,67, z=96,057

x=7258038,012, y=462005,36, z=96,09

x=17258037,458, y=462005,94, z=96,242

x=7258036,731, y=462005,37, z=96,059

Koeruutu sijoitettiin paikkaan, jossa tuuhean kuusen ympärillä ja osin sen alla voitiin erottaa mahdollisen kivirakenteen kulma. Pintamaa kuorittiin lapiolla ja orgaanisen aineksen alta saatiin nopeasti esiin koko koeruudun peittämä tasaisen harmaa ja erittäin kivikkoinen huuhtoutumiskerros. Tämän jälkeen maata ja kiviä poistettiin noin viiden senttimetrin kerroksissa kunnes puhdas pohjamaa saatiin näkyviin. Löytöjä tai mitään muuta ihmistoimintaan viittaavaa ei koeruudun alueelta havaittu ja koska myös maaperässä erottuneet kivet vaikuttivat täysin luontaiselta, ei jatkotoimenpiteitä tällä alueella pidetty tarpeellisina.

Kuva 7. Vasemmalla koeruutu 1 pintamaan poiston jälkeen (lastan kärki osoittaa pohjoiseen) ja oikealla koeruutu loppuun tutkittuna. Kuvat: V. Hakamäki.

4. Johtopäätökset

Pudasjärven Parsiaismaalla suoritetulla pienimuotoisella koetutkimuksella pyrittiin paitsi paikantamaan alueelta 1800-luvun lopulla löytyneisiin myöhäisrautakautisiin esineisiin liitettäviä kulttuurikerroksia myös tarkastelemaan kohteelta aikaisemmin rekisteröityjen kuoppajäännösten luonnetta, ikää ja levintää alueella. Tutkimuksen tuloksena voidaan alueella todeta olevan kuusi enemmän tai vähemmän selkeää kuoppajäännöstä, jotka sijaitsevat loivasti etelään viettävällä rinteellä halkaisijaltaan noin 40 metriä olevalla alueella. Kooltaan vaihtelevista painanteista lähempään tarkasteluun valikoitui painanteista selväpiirteisin. Kyseinen kuoppajäännös tutkittiin kokonaisuudessaan ja sen ympäriltä paikannettiin paitsi löytöjä myös kohtalaisen selvä kulttuurikerros, joka ajoittuu rautakauden lopulle tai keskiajan alkuun.

Mielenkiintoisista havainnoista sekä ajoituksestaan huolimatta itse kuoppailmiön tulkinta osoittautui lopulta varsin haasteelliseksi, sillä vaikka kuoppajäännös sekä sen pohjalle kasatut kivet ovat epäilemättä ihmistoiminnan seurausta, kaivauksen aikana tehdyt havainnot eivät mahdollista yksiselitteistä tulkintaa. Periaatteessa kyseessä voisi olla esimerkiksi jonkinlainen liesirakenne, mutta koska kivet olivat täysin palamattomia, ei tämä vaikuta kovinkaan todennäköiseltä. Toisaalta pieniä maan-alaisia kivilatomuksia on havaittu myös rautakautisissa haudoissa³⁰, mutta myöskään mitään tähän viittaavaa ei havaittu. Koska alueelta paikannetut löydöt tai likamaa eivät

³⁰ Esim. Paloniemi 1960.

suurissa määrin kattaneet kuoppajäännöksen pohjaa, jossa maaperä vaikutti paikoitellen enemmänkin sekoittuneelta, näyttää mahdolliselta, että kuoppa on myöhemmin kaivettu.

Tässä esitellyn tutkimuksen perusteella Parsiaismaan kohdetta voidaan luonnehtia mielenkiintoiseksi kiinteäksi muinaisjäännöskohteeksi, jossa on yhä löydettävissä alueen rautakautisesta tai keskiaikaisesta käytöstä kertovia ilmiöitä. Eläinperäisiä luita, pieniä metalliesineitä sekä tuluspiin kappaleita sisältävän löytöaineiston valossa kohdetta on kenties syytä pitää mieluummin asuinpaikkana kuin hautapaikkana tai kalmistona. Asian perusteellinen selvittäminen vaatii kuitenkin kattavampia kenttätutkimuksia.

5. Bibliografia

Appelgren, H. 1898. Aittoperän räme. Puuesineiden löytöpaikan tarkastus 1898. Tarkastuskertomus.

Hakamäki, V. 2016. Late Iron Age transculturalism in the northern " periphery " : understanding the long-term prehistoric occupational area of Viinivaara E, Finland. Acta Borealia: Nordic Journal of Circumpolar societies, 33 (2), 30–51.

Hurre, M. 1983. Pohjois-Pohjanmaan ja Lapin historia I: Pohjois-Pohjanmaan ja Lapin esihistoria. Pohjois-Pohjanmaan maakuntaliiton ja Lapin maakuntaliiton yhteinen historiatoimikunta, Kuusamo.

Paloniemi, M. 1960. Ristiretkiajan hautalöytö Teuvalta. Suomen Museo, 67, 22–37.

Snellman, A.H. 1887. *Oulun kihlakunta. Muinaistieteellisiä ja historiallisia lehtiä.* Suomen muinaismuistoyhdistyksen aikakauskirja IX. Suomen muinaismuistoyhdistys: Helsinki.

Torvinen, M. 1982. *Pudasjärvi – Taivalkoski. Kertomus vuonna 1982 lijoen keskijuoksun rakentamisen takia tehdystä arkeologisesta inventoinnista Pudasjärvellä ja Taivalkoskella.* Inventointikertomus. Museovirasto.

Torvinen, M. 1988. Pudasjärvi Jongunjärvi Piiraa Esihistoriallisen kohteen tarkastus. Tarkastuskertomus.

Sarkkinen, M. 1998. *Pudasjärvi. Inventointi.* Inventointikertomus. Pohjois-Pohjanmaan liitto, Pohjois-Pohjanmaan museo ja Museovirasto.

Joona, J.-P. Pudasjärvi Jyrkkäkoski Osayleiskaava-alueen inventointi 2004. Inventointikertomus.

6. Karttaluettelo

Kartta 1. Yleiskartta kohteesta.

Kartta 2. Kaivausalue 1, taso 1.

Kartta 3. Levintäkartta, kaivausalueen 1 rautanaulat.

Kartta 4. Levintäkartta, kaivausalueen 1 pii-iskokset.

Kartta 5. Levintäkartta, kaivausalueen 1 palaneet luut.

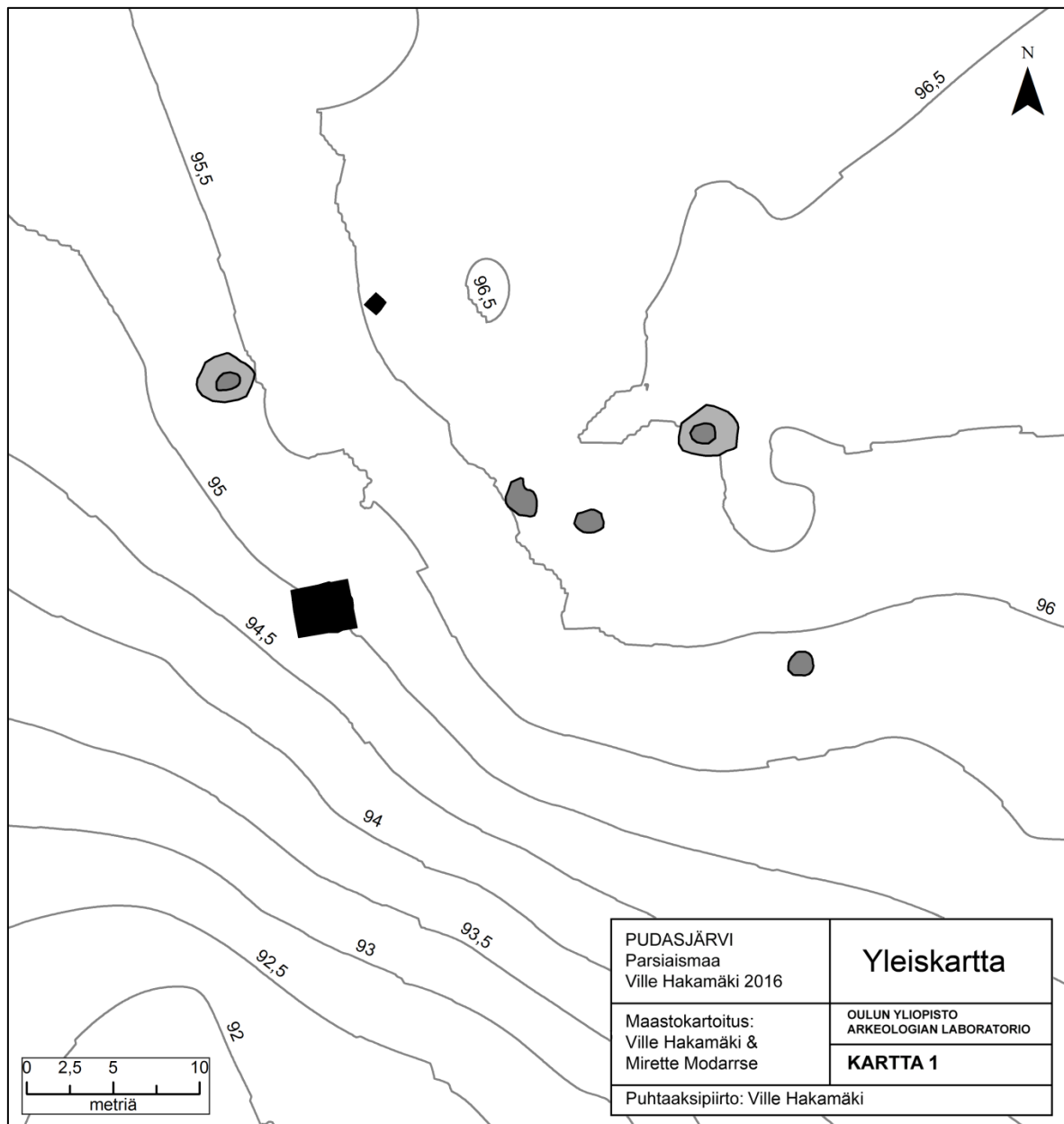
7. Kuvaluettelo

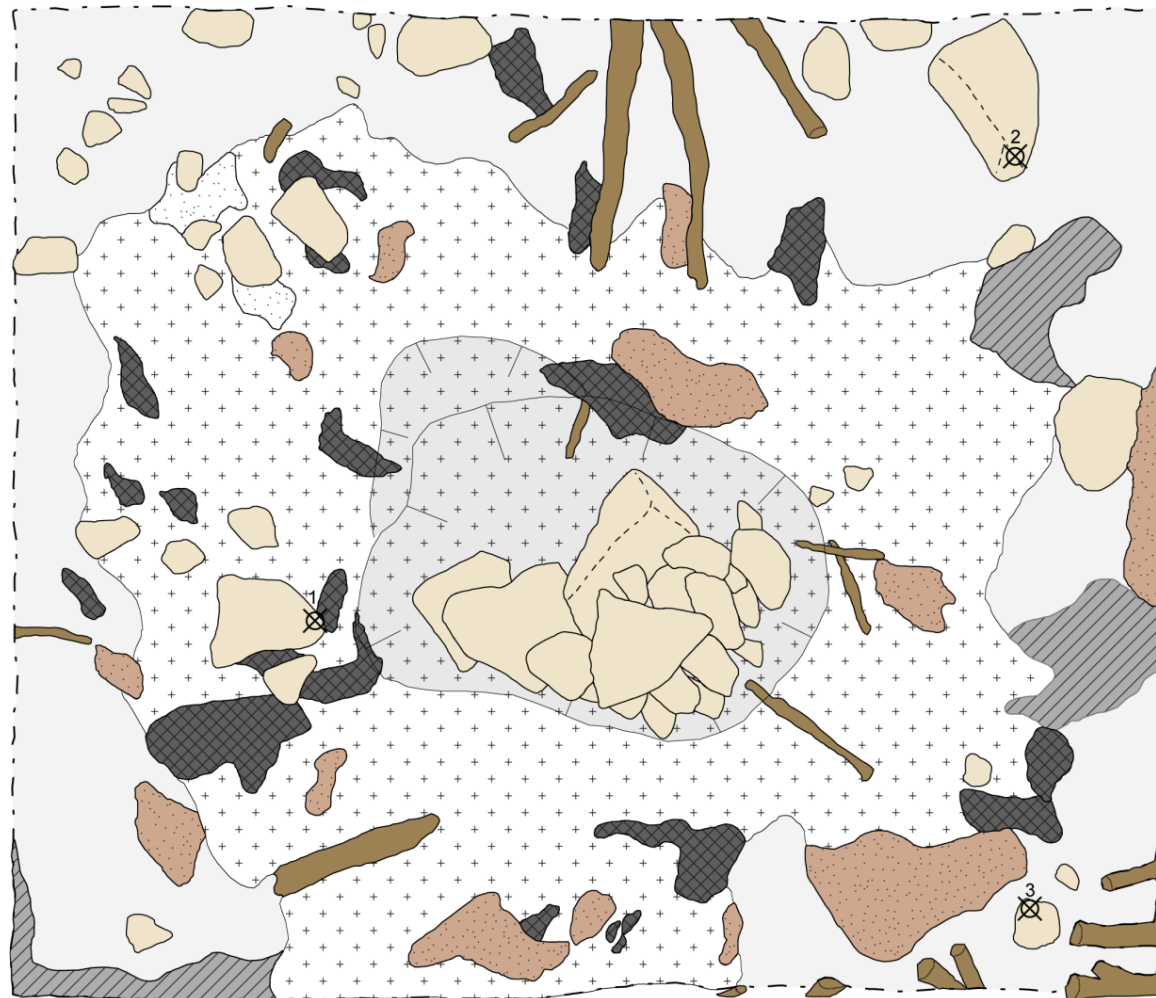
Kuvat on arkitsoitu sähköisessä muodossa Oulun yliopiston arkeologian laboratorioon.

V.H.=Ville Hakamäki, M.M.=Mirette Modarres

#	Suuntaan	Kuvaaja	Pvm	Kello	Aihe
1	0/45	V.H.	13.6.2016	8:25	Kaivausalue 1 ennen toimenpiteitä
2	225	"	"	11:53	Kaivausalue 1, taso 0
3	45	"	"	11:55	"
4	90	"	"	11:56	"
5	"	M.M.	"	13:05	Työkuv
6	-	"	"	13:34	Työkuv (länsipuoli)
7	180	V.H.	14.6.	8:53	Alue 1, taso 1
8	45	"	"	8:54	"
9	135	"	"	8:55	"
10	-	"	"	9:32	Työkuv
11	355	"	"	10:38	Koeruutu 1
12	Ylh.	"	"	11:59	"
13	225	"	"	"	"
14	"	M.M.	15.6.	9:40	Koeruutu 1, taso 1
15	45	"	"	"	"
16	-	"	"	11:16	Työkuv
17	45	"	"	13:34	Alue 1, taso 2
18	315	"	"	"	"
19	225	"	"	13:35	"
20	135	"	"	"	Alue 1, taso 2 alueen etelä/länsipuoli
21	"	"	"	13:36	Alue 1, taso 2
22	"	"	"	"	Alue 1, kuoppajäännös
23	225	"	"	13:41	"
24	315	"	"	13:44	Alue 1, alueen eteläpuoli
25	-	M.M.	"	14:21	Työkuv
26	315	"	"	14:34	Koeruutu, pohja
27	135	"	"	"	"
28	225	V.H.	16.6.	11:28	Alue 1, taso 3
29	270	"	"	11:29	"
30	180	"	"	"	"
31	-	M.M.	"	12:46	Työkuv, kuopan poikkileikkauksen ilmiö
32	180	V.H.	"	15:28	Alue 1, taso 4
33	90	"	"	"	"
34	0	"	"	"	"
35	-	M.M.	17.6.	8:40	Työkuv
36	315	V.H.	"	10:01	Alue 1, taso 5
37	0	"	"	"	"
38	90	"	"	10:02	"

8. Kartat

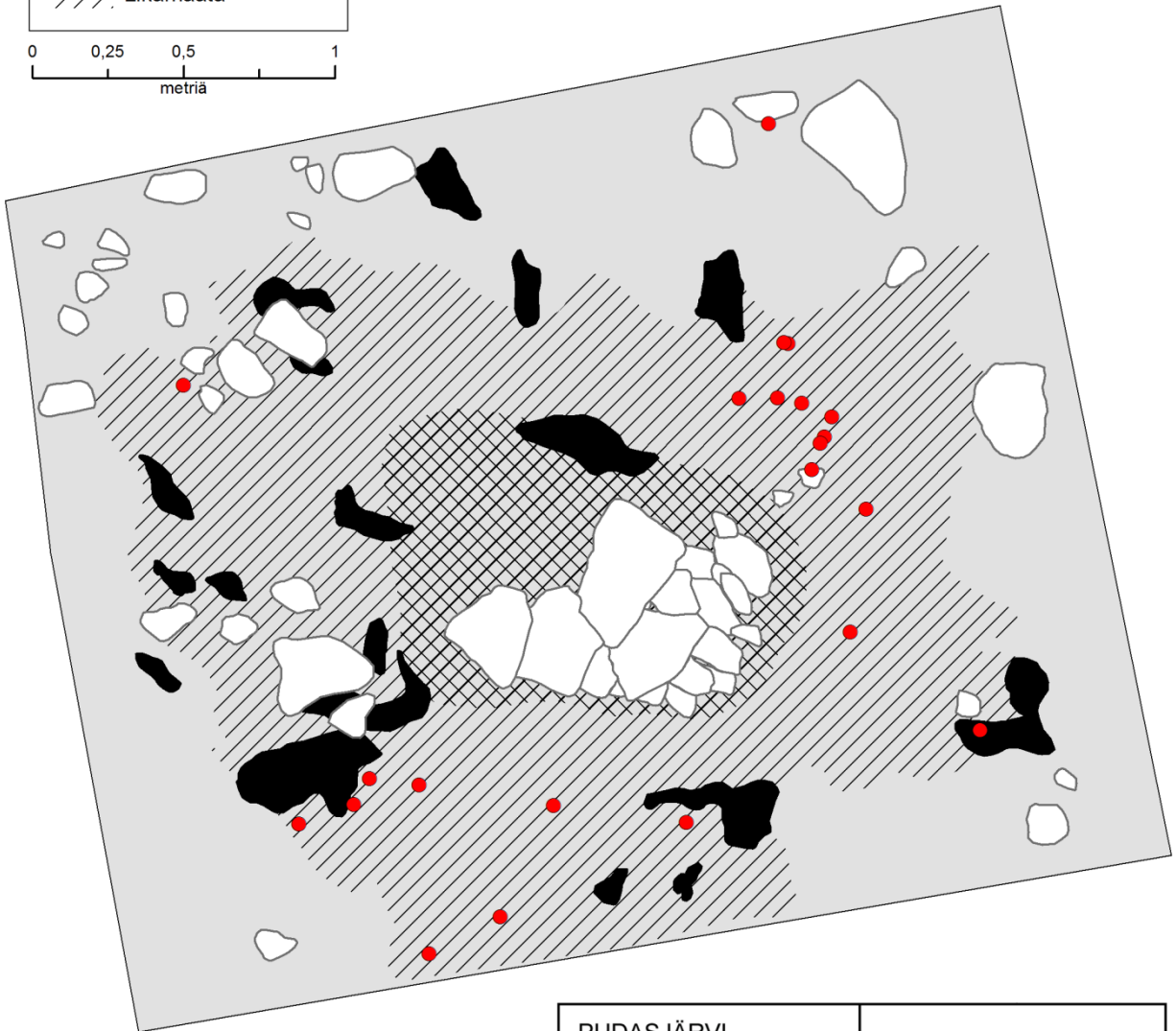
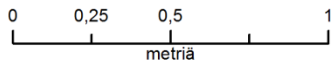
- = Kivi
- = Puu/juuri
- = Syvennys
- = Punaruskea hiekka
- = Hiili/palojälki
- = Likamaa/sekoittunut
- = Huuhtoutumiskerros/harmaa
- = Vaalean harmaa savihiekka
- = Tummanharmaa humus
- = Tumma likamaa
- = Kiintopiste

 2 m

PUDASJÄRVI Parsiaismaa Ville Hakamäki 2016	Tasokartta Kaivausalue 1 Taso 1
Mirette Modarress 14.6.2016	OULUN YLIOPISTO ARKEOLOGIAN LABORATORIO
	KARTTA 2
Puhtaaksipiirto: Mirette Modarress & Aki Hakonen	

Selite

- Rautanaula
- Kaivausalueen_kivet
- Tumma_likamaa
- ▨ Kuoppa
- ▧ Likamaata

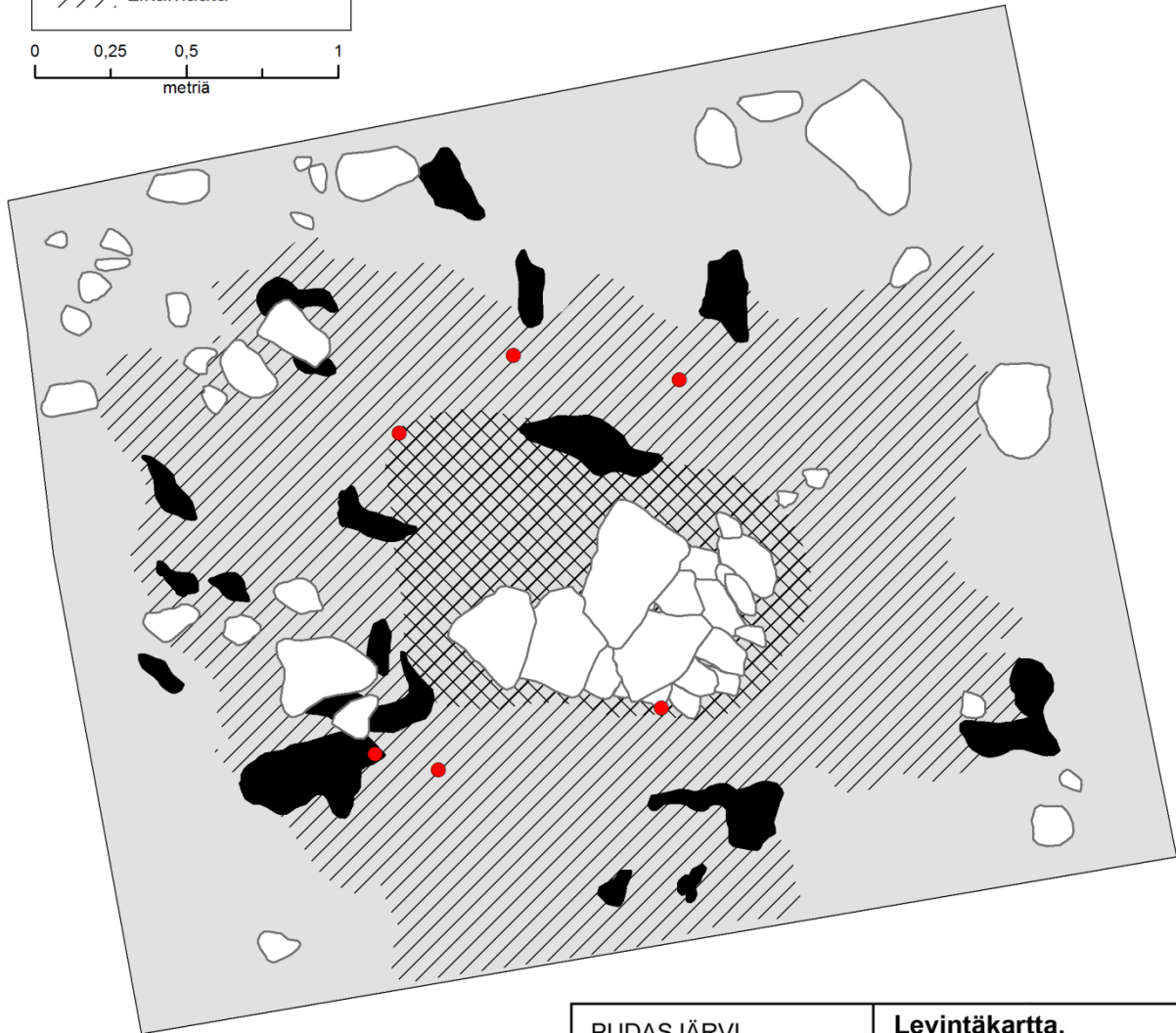
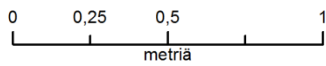

PUDASJÄRVI Parsiaismaa Ville Hakamäki 2016	Levintäkartta, kaivausalueen 1 naulat
Maastokartoitus: Ville Hakamäki & Mirette Modarres	OULUN YLIOPISTO ARKEOLOGIAN LABORATORIO
	KARTTA 3
Puhtaaksi piirto: Ville Hakamäki	

Selite

- Pii-iskokset
- Kaivausalueen kivet
- Tumma likamaa
- ▨ Kuoppa
- ▧ Likamaata

PUDASJÄRVI
Parsiaismaa
Ville Hakamäki 2016

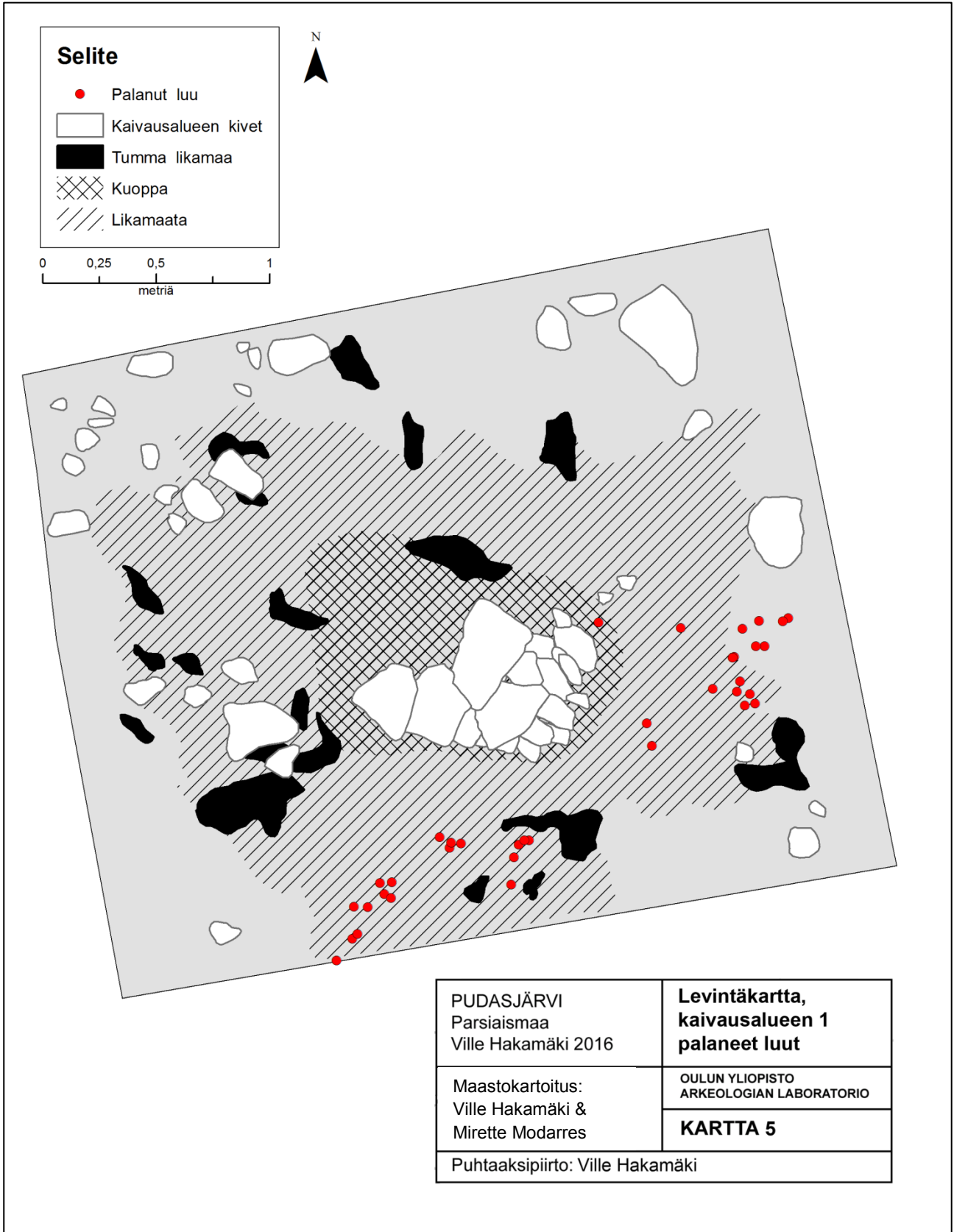
**Levintäkarta,
kaivausalueen 1
pii-iskokset**

Maastokartoitus:
Ville Hakamäki &
Mirette Modarres

OULUN YLIOPISTO
ARKEOLOGIAN LABORATORIO

KARTTA 4

Puhtaaksiirto: Ville Hakamäki

Selite

- Palanut luu
- Kaivausalueen kivet
- Tumma likamaa
- ▣ Kuoppa
- ▨ Likamaata

0 0,25 0,5 1
metriä

PUDASJÄRVI Parsiaismaa Ville Hakamäki 2016	Levintäkarta, kaivausalueen 1 palaneet luut
Maastokartoitus: Ville Hakamäki & Mirette Modarres	OULUN YLIOPISTO ARKEOLOGIAN LABORATORIO
	KARTTA 5
Puhtaaksiporto: Ville Hakamäki	